

Yazı Sanatı ve Süryaniler

Dünya üzerinde yazı sanatını ilk icat eden insanlığa büyük bir iyilik yapmıştır. Bunun için daimi takdire ve sonsuz şükürlere laiktir. Buna rağmen paha biçilmez olan bu sanatı ilk icat edenin ve dünyaya sunanın ismi bilinmiyor. Hangi çağda olduğu da bilinmiyor. Fakat gerçek manada hangi halkın (hangi milletin) önce yazmaya başladığı ve hangi soyun (kabilenin) yazıyı diğer milletlere öğrettiği biliniyor. Bu konuda Süryani halkının antik dönemde bilinen bütün halklardan daha üstün bir onura sahip olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü yazı sanatını o icat etti ve diğer halklara o öğretti.

Batı ve kuzey Avrupa'ya ait bütün halkların yazı sanatını Romalılarından öğrendiği aşikârdır. Bilim vb. diğer sanatlar da olduğu gibi, Romalıların yazı sanatını da Yunanlılardan öğrendiği biliniyor. O dönemlerde kıyaslama kabul etmeyecek şekilde ilimde, bilgelikte, sanatta, erdemde bütün halklardan daha üstün olan Yunanlıların da yazı sanatının nimetini Süryanilerden aldığı su götürmez bir doğrudur. Çünkü kadim Yunanlıların yazılı metinlerinde şöyle yazılıdır: MÖ 1500 veya 1590'larda Süryanilerin doğu yurdu olan Fenike'den bir insan topluluğu Yunan topraklarına gider. Oraya Süryani alfabesini götürür. O günden bugüne kadar Yunanlılar bu alfabeyi kullanmaya başlar. Yine tarihi kayıtlarda geçtiği üzere, Yunanlıların Kadmus olarak adlandırdıkları, Kadmo denilen şahıs Süryani alfabesini Yunan topraklarında yaygınlaştırmıştır. Yunanlılar o harflerin Süryanice fonetiğini günümüze kadar korumuştur. Arapların tersine, Yunanlılar, Süryanilerin kullandığı -alfabetik- sıraya riayet etmiştir. Çünkü Araplar, Süryanilerden almış olduğu harflerin isimlerini dönüştürmüş ve dizimlerini değiştirmiştir. Daha da ileriye giderek diyebiliriz ki, Yunanlılar, Süryani alfabesinin fonetik özgünlüğüne Süryanilerden daha çok sahip çıkmıştır. Çünkü Süryanice isimlerin, sonu tamamlayıcı bir Olaf (yani elif) harfi alır. Süryanicede isimler için bu bir kuraldır. Onun için **alfo**, **bayto**, **gamlo**, **daltho** denir. Ayrıca Yunanlılar, bütün harflerde Süryanilerde kullanılan şekli

korumuştur. Sadece Süryaniler gibi sağdan sola değil de, soldan sağa yazmışlardır.

Yazı sanatını Fenikelilerin icat ettiğine dair tarihi kanıtlar mevcut değildir. Fakat Fenikelilerin yazı sanatını Babililerden ve Asurlulardan yani Doğu Süryanilerden öğrendiği kanıtlanmaya muhtaç olmayan bir gerçektir. Tarihi bilgiler, o antik günlerde Fenikelilerin önemli icatlar edindiğini yazmamaktadır. Ancak bunun tersine, dünyanın ilk imparatorluklarını kuran Babililer ve Asurlular, bilinen bütün halklara ve dünyaya yerleşik düzenin temellerin sunmuştur.

Metropolit Tuma ODO

(Süryaniceden Türkçeye Çeviren Yusuf Beğtaş)

Kaynak: Tuma Odo, Urmiye Keldani Metropolit, Süryani Dilinin Hazinesi, Hollanda Mor Afrem Manastırı, İkinci Baskı, 1985. Yazarın Önsözü, Sayfa 5.